

—mm Snov iz publikacij Mladinske matice uporabljen v šolskih čitankah.

V II. predelani izdaji Slovenske čitanke za I. razred srednjih šol, ki je pravkar izšla, je ponatisnjena iz »Našega roda« Bevkova legenda »Marija v Londarski jami« in St. Kosovelova pesem »Božič gre«, dalje odlomek iz Seliskarjevega »Rudija«, »Na dirkališču«.

V slovenski čitanki za II. razred meščanskih šol (Wagner-Rožman) je povzeta iz Lovrenčičevega »Tihega življenja«, »Legenda o Čedatskem mostu in Stari gori« ter odlomek iz Seliskarjevega »Rudija«, »Na dirkališču«.

—mm »Edinost« o publikacijah Mladinske matice. V številki od 8. julija piše: Ze deset let daje učiteljska ustanova M. M. v Ljubljani slovenskemu mlademu rodu revijo »Naš rod« in pa vsako leto po 3 knjige. Če računamo, da je bila povprečno letna naklada okrog 20.000, potem lahko ugotovimo, da je izdala M. M. okrog 800.000 knjig rednih izdaj. Koliko pa je bilo še izrednih izdaj? Število bi se močno povečalo pri računanju, ko bi imeli podatke. Pa poglejmo, kaj je letos dobila naša mladina v del. Najobsebnost je »Naš rod«. Njegova pestrta vsebina je snovno bogata, življenska in sodobna, jezikovno pa lepo oblikovana. Pri njem so sodelovali naši priznani pesniki in pisatelji, mnogi učitelji in številni izborni ilustratorji. »Naš rod« je nedvomno najboljša slovenska, pa po vsej verjetnosti tudi prva jugoslovanska mladinska revija. Prvi smo dobili letos literarno obdelano zgodovino, ki prikazuje v kratkih, lahko čitljivih in razumljivih črticah gospodarski, socialni in kulturni razvoj slovenske zemlje. Učitelj Klemenčič Vlado je napisal delo »Iz starih in novih časov«, ki razodeva, da so mu bistveni za človeški razvoj odnosi človeka do človeka, ne pa razne letnice, števila padlih za čast domovine in podobno ter da zna za naše mlade duše primerno oblikovati doslej suhoparno in težko prikazovano zgodovinsko snov. Še več takih del nujno potrebujemo. Bila pa naj bi obsebnost, tako da bo slovenska mladina temeljito spoznala slovensko zgodovino, naš razvoj, ki obstoja v vedni borbi za zemljo, za boljši kruh in za kulturneje življenje. Iz Klemenčičeve knjige veje prav jasna misel, da ni slovenska preteklost zgodovina gradov, žetev in prepričanj, tujih plemiških dinastij ter mnogega sličnega, marveč, da je v ospredju našega razvoja slovenski mali človek, z vsemi svojimi križi in težavami. Tako je bilo in tako je še dandanašnji. O tem nas lepo prepriča druga knjiga Seliskarja Toneta delo Janko in Metka. Ta znani slovenski pesnik in pisatelj nam je prikazal življenje malih slovenskih ljudi, ki jih razmere utesnjujejo, da iščejo iz teh spon izhoda na kakršni koli način, kajti živeti morajo! Vera v boljše življenje in volja za delom, za lastnim ustvarjanjem je v nas vseh in prav tako tudi v 14 letnem Janku in 16 letni Metki. Vsi, starši in otroci, mladi in stari hočejo na nove, bele ceste, med žitna polja in v tovarne, k delu, kruhu, k pesmi in veselju! Slovenski človek si želi boljše bodočnosti. K njej gredo Janko in Metke, Tonači, Kolarji in še mnogi mnogi drugi...

Pa Roša Frana »Dijae«? Okrog Medvedke Dijae nanizane otroške zgodbe, polne domišljije, razigranosti, zdravja in veselja deca, ki jo družijo otroška nepokvarjenost, želja za družbo in igralni nagon v skupnost, kljub socialnim razlikam. Roševa sočna beseda teče mehko in prinaša vedrino v otroška srca.

Oceno zaključuje sledeči odstavek: Mladinska matica si zasluži vse priznanje, da je izročila mladini knjige s tolikšno vsebinsko in jezikovno vrednostjo. Veseli smo, da so šla ta dela v 25.000 izvodih po slovenskem svetu in želimo, da bi bili tudi v bodoče uspehi Mladinske matice tako lepi!

—mm O letošnjih rednih publikacijah M. M. je govoril v radiu 3. julija t. l. g. prof. France Vođnik. O njih se je prav pohvalno izražal.

Učiteljska tiskarna

—Š. Ročni katalog za 1939/40. je dotiskan. Kdor si ga še ni naročil, naj stori to takoj.

—t. Otrke imate za v šole. Zanje boste potrebovali šolske potrebščine. Ne oklevajte! Pojdite v Učiteljsko knjigarno v Ljubljani ali pa v podružnico v Mariboru. Postreženi boste povsem zadovoljivo. Svoji k svojim!

—t. Novo šolsko leto prinaša novo delo in skrb. Za zgodovinski in zemljepisni pouk vam nujno priporočamo, da si nabavite v knjigarni Učiteljske tiskarne sličice za zgodovinski in zemljepisni pouk. Sebi olajšate delo, solarjem napravite pouk zanimiv. Serija 30 slik stane din 4.—

—t. Učiteljska tiskarna priporoča cenjenemu učiteljsstvu brošuri: Moj razred, I. in II. del. Brošuri je spisal tovariš Miloš Ledinek, izdal pa Pedagoški tisk v Mariboru.

—t. Ne dobite boljših knjig za ljudsko šolo kot so: Naše knjige I. Naša prva knjiga; Naše knjige II. Za vse leto; Naše knjige III. Po domačih krajih.

—t. Zemljevid Ljubljane in okolice, kranjskega in škofjeloškega sreza si nabavite, da boste dosegli smoter zemljepisnega pouka. Zemljevida sta po din 180.—. Nikoli ne boste dobili boljšega učnega sredstva.

—t. Ali ste naročili za svojo šolo in zase šolske in pisarniške potrebščine? Naročite pri Učiteljski tiskarni! Svoji k svojim!

Zbirka pirhov

Vsakoletna velikonočna zbirka pirhov za »Branibor« po šolah je letos dosegla sledeči uspeh:

(Dalje.)

Ljudska šola, Senčur, Kranj, din 140.—, narodna šola, St. Jilj, Mislina, din 78,25, ljudska šola, Tunjice, Kamnik, din 56.—, Smartno pri Litiji, din 82.—, Nomenj, p. Bohinjska Bistrica, din 8.—, meščanska šola, Rakek, din 119.—, ljudska šola, Sodražica, din 158,75, Polhov gradec, din 182.—, nar. šola, Presejce, din 80.—, ljudska šola, Brezje, Dobrova pri Ljubljani, din 22.—, Cankova, din 15.—, Smartno pri Kranju, din 170,25, Puščava pri Sv. Lovrencu, Pohorje, din 27.—, Dol. Nemška vas, Trebnje, din 108,50, II. real. gimn., Ljubljana, din 15,50, ljudska šola, Komenda, din 85.—, Kolovrat, Medija-Izlake, din 42.—, Skorno, Smartno ob Paki, din 22.—, Hum, Ormož, din 100.—, Zgoranja Sv. Kungota, din 30.—, Krka, Stična, din 81.—, Voklo, Senčur, din 100.—, meščanska šola, Senovo, Rajhenburg, din 46.—, narodna šola, Predoslje, din 35,50, ljudska šola, Laško, din 17.—, meščanska šola, Mežica, din 42.—, ljudska šola, Vitanje pri Celju, din 43,25, deška mešč. šola, Celje, din 149.—, II. deška meščanska šola, Maribor, din 50.—, ljudska šola, Benica, Dol. Lendava, din 20.—, Zgoranja dolina, Tržič, din 24.—, Ig pri Ljubljani, din 105.—, Zalna, Višnja gora, din 51,25, Lesce, din 275.—, III. mešč. meščanska šola, Ljubljana, din 11,50, narodna šola, Duplje, Krize, Gorenjsko, din 33.—, ljudska šola, Vojnik, din 89.—, Sv. Anton na Pohorju, Vuhred, din 5.—, Dob pri Domžalah, din 83.—, Slovenj Gradec, din 32.—, Petišovci, Dol. Lendava, din 30.—, Kropa, Gorenjsko, din 10.—, Dev, Marija v Polju, din 119.—, Liboje, Petrovče, din 26.—, Genterovci, Premkurje, din 10.—, Runec, Ivanjkevci, din 7.—, Kakra, din 21,50, Justa Jagodič, učiteljica, Golo, Ig

pri Ljubljani, din 10.—, ljudska šola, Smartno v Rožni dolini, Celje, din 56.—, narodna šola, Železna gora, Strigova, din 19.—, ljudska šola, Dobrna pri Celju, din 38.—, II. a razred klasične gimnazije, Ljubljana, din 42,75, ljudska šola, Fara, Kočevje, din 30.—, Sv. Rok ob Sotli, din 25.—, narodna šola, Crnomelj, din 5.—, meščanska šola, Ribnica na Dol., din 53.—, ljudska šola, Zalec, din 50.—, Odranci, Beltinci, din 64,25, Kresnice, din 14.—, deška narodna šola, Kamnik, din 32.—, ljudska šola, Šenkov turn, Mengeš, din 24,50, dekl. meščanska šola, Lichtenurn, Ljubljana, din 30,50, ljudska šola, Toplice, Zagorje, din 9.—, Ihan, Domžale, din 16.—, Remšnik, Brezno, din 25.—, mešč. meščanska šola S. Gregorčiča, Ljubljana, din 13,75, narodna šola, Sevnica, din 113,50, mešana ljudska šola, Radeče pri Zid. mostu, din 46,75, ljudska šola, Trebija, Gor. vas, din 30.—, Skocijan, Turjak, din 24.—, Begunje pri Cerkljici, din 46.—, narodna šola, Punc, din 36.—, ljudska šola, Stalcerji, Kočevje, din 10.—, mešana ljudska šola, Marija Ljubno, Podnart, din 8,50, ljudska šola, Rob na Dolenjskem, din 20.—, Sv. Jedert, Laško, din 12,50, meščanska šola, Ormož, din 145.—, ljudska šola, Poljane nad Sk. Loko, din 46,25, narodna šola, Zabnica, Skofja Loka, din 10.—, ljudska šola, Drenov grič, Vrhnik, din 51.—, narodna šola, Sv. Florijan v Dolici, din 10.—, urš. gimnazija, Ljubljana, din 10.—, ljudska šola, Begunje, Lesce, din 30.—, Rečice, Semič, din 20.—, narodna šola, Sovodnje, Gorenja vas, din 59.—, ljudska šola, St. Vid, Cerklja, din 10.—, Seberovci, Martjanci, din 12.—, Domanjševci, Krizevci, din 10.—, narodna šola, Lember, Podplat, din 18,50, Razbor pri Zid. mostu, din 10.—. Skupno din 24.160,75.

Stanovska organizacija JUU

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LENDAVA bo zborovalo prvič 23. sept. 1939, ob 9. uri v ljudski šoli v Lendavi po sledečem sporedu: 1. Poročila odbornikov. 2. Dopisi in predlogi. 3. Predavanje. 4. Slučajnosti. — Vse tovariše (-ice) vljudo vabi odbor.

Novosti na knjižnem trgu

»DEDEK MIHA«

Še konec maja je marljiva Mladinska matica razposlala na šole toli obetano in pričakovano slikanico prof. Radovana in Martje Klopčičeve »Dedek Miha«.

Prvo oznanilo se je natisnilo po stanovskem tovarišu Joži Zupančiču v »Nedeljskem Jutru«.

Slovenici imamo nekaj slikanice. Zname so »Pokonci izpod korenin«, »Ciciban« in »Muhasta dejanja«. Nekaterim tem niso meje otroške slikanice točno določene, odrejene in dopuščene.

»Dedek Miha« je slikanica v pravem pomenu besede. In sicer slikanica za deco druge razvojne stopnje; to je za deco, ki umeje brati. Kako bi se mogla snovati slikanica za prvo — to je: predšolsko dobo — je pisanja v »Roditeljskem listu« (II. let. št. 4, str. 92.).

Da se izreče kritično mišljenje o tej slikanici, se ne sme pričakovati kritike poklicnega, a tudi ne priložnostnega kritika. Kritika prvega utegne biti zgrešena zaradi njegove enostranske dispozicije — nagajenosti h književnosti, kritika drugega pa zna v silo pomanjkanja kritike sploh mlati prazno slamo sedanjega časa. Pravilno more to delo oceniti vzgojitelj, ki je izrazil risar.

Napovedana je bila slikanica, »kakršne do sedaj še nismo imeli«. To je resnično, resnično v pozitivnem smislu.

Predstavlja se dedek Miha. Ali ni to lik vaškega podobarja — »piltavarja«, ki se razen na »lipove bogce« razume na sodobni okus, okus »stoletja otroka«? To se pravi: na povzdigovanje otroka na oltar in hkrati na suženjstvo staršev do njega? Svetovni nazor je tak in poedinci niso v stanju zavreti blaznega oboževanja, v tisk in šole ni prodrla protimisel gesla »Vse za otroka« v treznem, skopem, konservativnem smislu.

»Dedek Miha« je namenjen manjšini slovenske dece. Večina bo še nadalje uživala večje, prirednejske slikanice z ogljem na zid, s palico v blato ali pesek, s prstom v sneg, s svinčnikom po knjigi, zvezku.

Zgodba enega rokodelca je hvaležno zaključena snov. Kako brez zveze so slične slikanice drugih narodov, ki v eni knjigi prikazujejo razcepčnost, preobilnost; tako na primer: zidarje, kovače, mizarje, tesarje, lončarje, čevljarje, krojače in še koga, dočim si sledi vsaka nova podoba dedka Mihe v istem poklicu. Glavna dejanja se dogajajo ob skobelniku in stružnici.

Poglejmo podeželske hiše! Ni je brez skobelnika. In stružnica — slavni »draksel«! Ni ga Ribničana brez suhe robe, ki bi se ne sukala na stružnici, pa naj si to bo vrbani za krpanje nogavic, boben za vezenje, valjar in še kakšno kuhinjsko »orodje« in krona suhe robe — kolovrat. Doba po svetovni vojni je prepovedala bahatim, struženim izdelkom mesto kot okras na pohištvo, zdaj se pa ponov-

no javlja v gladkih, mirnih, enostavnih in cenjstih linijah, ki oznanjajo nov okus. Kateri kolar izhaja brez nje in marsikateri delavica na meščanski šoli jo pogreša, a marsikateri učitelj na ljudski šoli si jo želi uvesti po zgledu z učiteljskega za zboljšanje pouka v ročnem delu.

Vredno bi bilo slišati mnenje očeta uradnika, trgovca, poslovnega človeka in očeta rokodelca. Prvi bo sinčku dejal: »Vidiš, nekaj dela!«, drugi bo pa povedal, kaj dela, razmišljal bo pa še, da je to in ono pravilno narisano. To bo tudi fantiču dopovedal. Otroci se bo navadil pravilnega gledanja, dojemanja, spoznavanja dela in tega tudi ceniti. Zelel bo isto delati. Iščanje bo prešlo v priljubljeno delo. Spoštoval in cenil bo delavca, a v vsaki priliki in potrebi bo znal sam kaj popraviti, za silo narediti. Znal bo »več kot hruške peč«.

Cilj pa je, da si bo bistril razum.

Če človek pogleda, s kakšno dosledno točnostjo so vse tri nastopajoče osebe zrisane, zlasti če razmotriva kostume, ko so se osebe medtem, ko obrne stran naprej, že docela preoblekle, se ne more otrestiti obudovanja, koliko potrpežljive šarolikosti je slikar dahnul v vsako podobo. Dedkove srjace izgledajo izposojene iz katere mariborske modne trgovine. Pa progaste in okenceste hlače! Ter sence na njih! Isto se more trditi tudi za dekleta, dočim je fant bolj vsakdajnejši.

Včasih je opaziti, da je bilo v zamisli več podob, ki so se pa morale umakniti najzadnjejšim; verjetno, da zaradi obsega, ki odločuje o ceni slikanice. O, ko bi ne bila sleherna stvar odvisna od denarja!

Te slikanice ne bo vesela le mladež. Obradovali se je bodo tudi tehnično navdahnjeni odrasli, ki imajo za podrobnosti razvit čut. Če bi slike imele ozadja in tla kakor nekatere njegove v pravkar izišlem abecedniku »Preljubo veselje«, in če bi bile tiskane le na vsako drugo stran, bi otroci slikanico gladko raznesli in slike pribijali na zid, in vsa slikanica bi bila dostopna enemu samemu pogledu.

V priporočilu založnice navaja, da je »Dedek Miha« šele poizkus, avtor pa že navaja naslov one, ki je namenjena deklicam, le škoda, da se iz narodnostnih ozirov ne bo moglo sprijazniti z naslovom »Teta Mici«. Torej se obetajo nadaljevanja? Recimo: »Pri kovaču«, »Hišo zidajo«, »Reglje, zemlje, pet za groše«, da bi vsaka obrt bila ovekovčena v posebni slikanici.

Henrik Vilfan.

—k France Mesesnel: Janez in Jurij Šubič. Knjižnica Narodne galerije. Založba »Ivan Grohar«. Ljubljana 1939. Cena v polusnje

V KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanec; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V književnosti se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinjša in ostala knjigoveška dela.

vezani knjigi din 200.—. Za knjigama »Ivan Grohar« in »Emil Adamič« je izšlo v založbi »Grohar« novo monumentalno delo »Janez in Jurij Šubič«, ki je po svoji vsebini, po svojih prilogah v barvah in slikah, kakor tudi po svoji opremi vzbudilo med ljubitelji umetnosti in lepe knjige še posebno pozornost. Priznati moramo, da je iz malega slovenskega naroda izšlo mnogo velikih mož, mnogo umetnikov, toda na žalost so njihova ustvarjanja, njihova umetniška dela zapisana skoro popolnoma pozabi, ker ni bilo doslej založbe, ki bi zalagala njihove monografije. Ta veliki nedostatek skuša odpraviti založba »Grohar«, ki je izdala doslej že tretje pomembno delo. V knjigi Janez in Jurij Šubič podaja avtor pregleden življenjepis dveh izmed največjih slovenskih slikarjev, a obenem razvoj in uspeh njihovo ustvarjajočega umetniškega udejstvovanja. Knjiga, opremljena s 135 slikami in 17 prilogami (v barvah), je lep dokaz, da se morejo tudi sinovi malega naroda dvigniti na stopnjo velikih umetnikov. Da ustreza knjiga v vsakem oziru svojemu namenu, gre priznanje tudi njeni tehnični opremi. Tisk in vezavo je oskrbela »Učiteljska tiskarna«, ki je s tem delom že ponovno dokazala, da je njeno tehnično delo na višku in da je sposobna tiskati in opremiti tudi najpreznejše umetniške reprodukcije in sploh vsa najfinjša tiskarska dela.

—k Naklada šolskih knjig in tiskarnica Savske banovine v Zagrebu je letos izdala sledeče knjige: Marko Vunič in Vilim Peroš: Praktični učiteljski izpit. Strani 198. — Knjiga vsebuje snov, ki naj jo pripravnik predelajo, ko se pripravljajo za praktični učiteljski izpit. Cena din 40.— (broš.). Mate Demarin: Praktični primjeri radne obuke. V knjigi so obdelani posamezni primeri postopka pri jezikovnem pouku, zemljepisu, zgodovini, poznavanju prirode, računstvu in geometriji, higieni, petju, telovadbi. Zelo obširno je obdelano vezanje predmetov pri pouku. Strani 196. Cena broš. knjigi din 28.—. Salih Ljubunčič: Metodika računske obuke u školi rada. Druga, povsem predelana in razširjena izdaja. Strani 105. Cena broširanemu izvodu 28 din. Ante Kovačević in Milan Sulić: Pouke o jeziku za narodne osnovne škole. Izdaja za učitelje. — Knjiga vsebuje metodične napotke za slovniki pouk v I.—IV. razredu osnovne šole. Cena kartoniranemu izvodu din 30.—. Prof. Marko Soljačić: Jezični i stilistički savjetnik (pravopis za srbohrvaščino). Strani 180. Cena broširani knjigi din 32.—. Vse knjige se naročajo lahko tudi potom Učiteljske knjigarnice.

—k Jos. Priol: Spravljanje, shranjevanje etc. sadja je v založništvu SVD ravnokar izšlo v 2. popolnoma predelani in pomnoženi izdaji. Knjigo je g. ravnatelj temeljito predelal ter prilagodil sodobnim zahtevam mednarodne sadne trgovine. Poleg svojih lastnih izkušenj je upošteval novejšje izsledke domačega in tujega slovtstva, zlasti pa zahteve in predpise nemškega trga, na katerega smo kot izvoznika pokrajina prvenstveno navezani. Oziroma se je tudi na najnovejšje uredbe ministrstva za trgovino in industrijo v Beogradu, ki se nanašajo na kontrolo sadja in sadnih izdelkov ter na vlaganje za izvoz določene prešane sadja. Popolnoma nanovo in izčrpno je obdelal poglavje o shranjevanju sadja in o sadnih skladiščih, saj je ravno to vprašanje dandanes v ospredju zanimanja in bo pridobilo v bodoče še večjo veljavo.

Zato upamo, da bodo tudi drugo izdajo naši sadjarji in izvozniki toplo sprejeli. Postane naj jim zanesljiv svetovalec in jih vodi do čim večjih uspehov. Dobro bo pa služila knjiga tudi našim sadjarskim predavateljem, kmetijskim in kmetško-nadaljevalnim šolam, sadjarskim pomočnikom, tečajnikom, sadjarskim zadrugam i. dr.

Opozorjamo vse, da nemudoma sežejo po tej krasni, 134 strani obsegojoči in bogato ilustrirani knjigi, ki jo bodo v prav sedaj, ko sadje dozoreva, nujno potrebovali. Cena za člane in podružnice SVD 12 din. Cena za nečlane in v knjigarnah 15 din.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

AKO VPLAČUJETE PO 15 DIN

tedensko (lahko mesečno). Vam izplačamo po petih letih 4500 din. Pojasnila daje: Klančnik Lojze, zastopnik hranilnice, Stražišče 289.

KEMIČNA ČISTILNICA vsakovrstnih oblek
Parno likanje
Pralnica, svetlolikalnica
ŠIMENC
Kolodvorska ulica 8
Sprejemalnice v Francišanski pasaži

Cenjenemu učiteljsstvu se priporoča

MANUFAKTURNA IN KONFEKCIJSKA VELETRGOVINA

ANTON MACUN • MARIBOR

ki nudi vsakemu po kakovosti najboljše, po okusu najizbranejšo blago! V konfekcijskem oddelku stalno velika izbira plaščev najnovejših krojev